

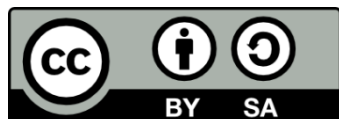

Περιβαλλοντική Πολιτική και Εκπαίδευση

Ενότητα 01: Άνθρωπος και Περιβάλλον

Πολυξένη Ράγκου

Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

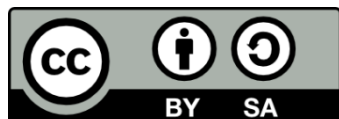

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Άνθρωπος και Περιβάλλον

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα ενότητας

1. Εισαγωγή.
2. Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον».

Σκοποί ενότητας

- Γνωριμία με τα περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο πλανήτης και των χαρακτηριστικών τους.
- Κατανόηση της σχέσης των ανθρώπων με το περιβάλλον.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εισαγωγή

Εισαγωγή (1/4)

- Η αυξανόμενη εκμετάλλευση της γης, η ρύπανση των υδάτων, η φόρτιση της ατμόσφαιρας με ρύπους και οι κλιματικές αλλαγές απειλούν τα οικοσυστήματα.
- Τα έθνη ανεξάρτητα από την κοινωνική, οικονομική, πολιτική κατάσταση και την τεχνικο-βιομηχανική τους θέση έχουν να αντιμετωπίσουν τα ίδια περιβαλλοντικά προβλήματα.
- Πέραν των επιμέρους φορτίσεων τα οικοσυστήματα απειλούνται επιπρόσθετα και από τις διασυνοριακές ρυπάνσεις.

Εισαγωγή (2/4)

- Στη χιλιετία που διανύουμε η ανθρωπότητα θα βρεθεί αντιμέτωπη με υπαρκτούς κινδύνους, εάν δεν αλλάξει κάτι ουσιαστικά στις τρέχουσες εξελίξεις.
- Θέση που είχε προαναγγελθεί με την έκθεση "**Τα όρια της ανάπτυξης**", που εμφανίστηκε στην Λέσχη της Ρώμης στις αρχές της 10ετίας του 1970, και με την έκθεση "**Global 2000**".

Εισαγωγή (3/4)

Ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα περιβαλλοντικών προβλημάτων, των οποίων οι συνέπειες γίνονται ολοένα και πιο αισθητές, είναι:

- το φαινόμενο του θερμοκηπίου,
- η τρύπα του όζοντος,
- η όξινη βροχή,
- η τήξη των πάγων στην Αρκτική και Ανταρκτική,
- η ρύπανση των υπογείων και επιφανειακών υδάτων και της ατμόσφαιρας.

Εισαγωγή (4/4)

- Παρά ταύτα οι αντιδράσεις των κρατών στην άμβλυνση των προβλημάτων χαρακτηρίζεται από μέτρια έως ανύπαρκτη, γεγονός που υπογραμμίζει τον ιδιοτελή και κοντόφθαλμο χαρακτήρα των πολιτικών αποφάσεων, ειδικότερα των μεγάλων και περιβαλλοντικά επιζήμιων κρατών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον»

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον» (1/8)

- Άνθρωπος και Κοινωνία είναι μέρη ενός οικολογικού-κοινωνικο-οικονομικού συστήματος που περιβάλλει τη γη.
- Χωρικά πρόκειται για ένα πεπερασμένο σύστημα με όλες τις συνέπειες που συνεπάγεται για την ανθρώπινη επέκταση και το ανθρώπινο μέλλον.
- Οικολογικά πρόκειται για ένα σχετικά κλειστό σύστημα.

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον» (2/8)

- Το σύστημα αυτό υπόκειται σε μεταβολές με εκάστοτε ριζικές αλλαγές κατά τις οποίες άλλαξε ριζικά η σχέση της ανθρώπινης κοινωνίας προς το φυσικό περιβάλλον.
- Από βαθμίδα σε βαθμίδα αυτή η διαδικασία μεταβολής παρουσίασε μια επιταχυνόμενη τάση έτσι που η σχέση «Άνθρωπος-Περιβάλλον» έγινε προοδευτικά ασταθής.

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον»

(3/8)

- Διαχρονικά αξίζει να αναφερθούν οι κύριες ριζικές αλλαγές που παρατηρήθηκαν και συμπίπτουν με αντίστοιχες φάσεις της κοινωνικής εξέλιξης.
- Η **νεολιθική επανάσταση**, η οποία παρατηρήθηκε στην Μεσευρώπη πριν από 5000 χρόνια περίπου και σήμανε την μετάβαση από την κοινωνία των κυνηγών και συλλεκτών τροφής στην κοινωνία των ποιμένων και γεωργών.
- Χαρακτηριστικό της επανάστασης αυτής ήταν ότι η επιταχυνόμενη εξέλιξη του ανθρώπου συνδυάστηκε και με μια εντατικότερη πολιτιστική εξέλιξη, αλλά και με τις πρώτες καθοριστικές επεμβάσεις στο περιβάλλον.

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον»

(4/8)

- Η επόμενη ριζική αλλαγή έγινε με την **πρώτη βιομηχανική επανάσταση**, η οποία τοποθετείται για την Μεσευρώπη στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα.
- Χαρακτηριστικά της επανάστασης αυτής ήταν:
 1. η διαδοχή της αγροτικής κοινωνίας από την βιομηχανική,
 2. ο εποικισμός και η αστικοποίηση, και
 3. οι πολυποίκιλες επιδράσεις των βιομηχανικών κρατών πάνω στο τοπίο.
- Σήμερα βρισκόμαστε σε μια νέα ριζική αλλαγή την "**δεύτερη βιομηχανική επανάσταση**" ή την "**μεταβιομηχανική κοινωνία**" η οποία ερμηνεύεται σαν **κοινωνία του ελεύθερου χρόνου**.

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον»

(5/8)

- Οι εξελίξεις, που παρουσιάζονται στα βιομηχανικά κράτη, απαιτούν ιδιαίτερη αναφορά σε ότι αφορά την δυναμική τους.
- Η πρόοδος των επιστημών και ειδικότερα των φυσικών επιστημών, η εξέλιξη της τεχνολογίας, η άνοδος της παραγωγής και του βιοτικού επιπέδου από το ένα μέρος και η αλλαγή της προϋπάρχουσας ισορροπίας μεταξύ γεννήσεων και θανάτων καθώς επίσης και της παγκόσμιας αύξησης του πληθυσμού από το άλλο μέρος είναι παράγοντες που οδήγησαν στην σημερινή περιβαλλοντική κατάσταση.

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον» (6/8)

- Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της βιομηχανικής επανάστασης δεν είναι τίποτε άλλο παρά η μετάβαση όλων των μεγεθών από την γραμμική στην εκθετική αύξηση.

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον» (7/8)

Παραδείγματα διαδικασιών ανάπτυξης όπου η εν λόγω επιτάχυνση εμφανίζεται μέσα από την εκθετική αύξηση είναι:

- Η επιταχυνόμενη μορφή της έρευνας και μέσα από αυτό η άνοδος του επιπέδου γνώσης, προπαντός των φυσικών επιστημών, και η αύξηση των εφευρέσεων.
- Η τεχνολογική πρόοδος σε συνάρτηση προς την προηγούμενη περίπτωση και η βιομηχανική παραγωγικότητα.

Σχέση «Άνθρωπος – Περιβάλλον» (8/8)

Παραδείγματα διαδικασιών ανάπτυξης όπου η εν λόγω επιτάχυνση εμφανίζεται μέσα από την εκθετική αύξηση είναι:

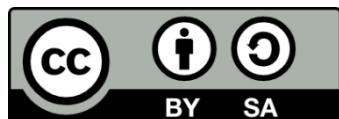
- Η δημογραφική έκρηξη.
- Η επιτάχυνση της φόρτισης του περιβάλλοντος μέσα από τη ρύπανση, τις δυσμενείς αλλαγές των συνθηκών θερμοκρασίας και ακτινοβολίας, την εξάντληση των φυσικών πόρων και την βιολογική πενία με τον αφανισμό ζώων και φυτών και την καταστροφή των βιοτικών τους χώρων.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Παπανικολάου Αναστάσιος
Θεσσαλονίκη, 30/ 6/ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πολυξένη Ράγκου.
«Περιβαλλοντική Πολιτική και Εκπαίδευση. Άνθρωπος και Περιβάλλον».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS440/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

